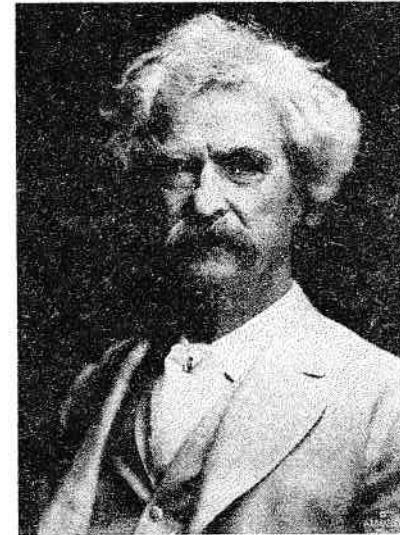

MARK TWAIN
**TOM SAWYER
KALANDJAI**

Editura **KEDVENC** Kiadó

Székelyudvarhely, 2017
ISBN 978-606-8638-58-4

E mű részleteinek vagy teljes egészének közlése bármilyen médiában a kiadó írásbeli engedélye nélkül tilos és bűncselekmény a hatályban levő törvények szerint.

Reproducerea parțială sau integrală a ediției fără acordul editurii este interzisă și va fi pedepsită conform legilor în vigoare.

Megrendelhető:

0744-505331

0744-611095

E-mail: kedvenckiado2012@gmail.com

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

TWAIN, MARK

Tom Sawyer kalandjai / Mark Twain. – Odorheiu-Seculeșc : Kedvenc Kiado, 2017

ISBN 978-606-8638-58-4

821.111

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ.....	4	XIX. FEJEZET	125
I. FEJEZET.....	5	XX. FEJEZET	134
II. FEJEZET.....	13	XXI. FEJEZET	138
III. FEJEZET.....	19	XXII. FEJEZET.....	143
IV. FEJEZET	25	XXIII. FEJEZET	150
V. FEJEZET.....	37	XXIV. FEJEZET.....	153
VI. FEJEZET	42	XXV. FEJEZET.....	160
VII. FEJEZET	55	XXVI. FEJEZET	162
VIII. FEJEZET.....	61	XXVII. FEJEZET.....	170
IX. FEJEZET.....	66	XXVIII. FEJEZET	180
X. FEJEZET	74	XXIX. FEJEZET	183
XI. FEJEZET.....	81	XXX. FEJEZET.....	187
XII. FEJEZET	86	XXXI. FEJEZET	195
XIII. FEJEZET	91	XXXII. FEJEZET.....	204
XIV. FEJEZET	99	XXXIII. FEJEZET.....	213
XV. FEJEZET.....	106	XXXIV. FEJEZET.....	216
XVI. FEJEZET.....	111	XXXV. FEJEZET	227
XVII. FEJEZET	117	XXXVI. FEJEZET	230
XVIII. FEJEZET.....	121	BEFEJEZÉS	236

Respect pentru oameni și cărți

A könyvben leírt kalandok nagy része valóban megtörtént, egyik-másik velem, a többi hajdani iskolatársaimmal. Huck Finnt, akárcsak Tom Sawyert, az életből lestem el, mégsem egy bizonyos fiúról mintáztam – három jól ismert gyerek vonásait egyesítettem benne a regényszerkesztés szabályai szerint.

Az itt említett babonákat történetünk idejében – a harminc-negyven évvel ezelőtti Nyugaton – a gyerekek és a rabszolgák még nagyon komolyan vették.

Noha könyvemet főképpen gyerekeknek szántam, remélem, a felnőttek sem teszik majd félre, hiszen szeretném bennük is gyengéden felidézni, milyenek voltak valamikor, hogyan éreztek, gondolkoztak és beszéltek, s olykor micsoda különös dolgokba keveredtek.

Hartford, 1876

A szerző

I. FEJEZET

– Tom!

Semmi válasz.

– Tom!

Semmi válasz.

– Kíváncsi vagyok, hol csatangol ez a gyerek! Hé, Tom!

Az idős hölgy letolta orrán a szemüvegét, és elnézett fölötte, körös-körül a szobában; aztán visszatolta, és alatta nézett körül. Ritkán vagy tán sohasem nézett át rajta egyenesen olyan jelentéktelen valami miatt, mint egy kisfiú. Ez a szemüveg dísztárgy volt, szíve büszkesége, az „előkelőség” érdekében, nem szükségből készült; két tűzhelykari-kán keresztül éppen olyan jól látott volna. Pillanatig zavarodottan állt, aztán nem túl hangosan, csak éppen hogy a bútorok hallhassák, azt mondta:

– Csak kapjam a kezembe...

Nem fejezte be, lehajolt, az ágy alá böködött a sóprúvel, nagyokat szusszant, hogy a bökések annál hatásosabbak legyenek. De csak a macskát riasztotta föl.

– Ilyen kölyök még nem volt a világon!

Kiállt a nyitott ajtóba, és szétnézett a paradicsomok és articsókák közt, amelyek a kertet jelentették. Tomnak se híre, se pora. Fölemelte hangját, hogy messzebbre is hallhassák, és elkiáltotta magát:

– Hé-é-é, Tom!

Halk nesz hallatszott a háta mögött, és ahogy hirtelen megfordult, éppen hogy el tudta kapni egy kölyök gallérját, amint el akart iszkolni.

– Na, ugye! Mindjárt gondolhattam volna a kamrára. Mit kerestél ott?

– Semmit!

– Semmit! Nézd csak meg a kezedet meg a szádat. Mi ragad rajta?

– Én nem tudom, néni.

– De én tudom! Lekvár, az bizony. Hát nem százszor megmondtam, hogy nyughass attól a lekvártól, különben megnyúzlak. Add csak ide azt a pálcát.

A pálca a levegőbe emelkedett. Elkerülhetetlennek látszott a végzet.

– Szent Isten! Nézz csak hátra, néni!

Az idős hölgy megpördült a sarkán, ijedtében összehúzta szoknyáját, a kölyök pedig egy pillanat alatt elszaladt, fölkapaszkodott a magas palánkra, és eltűnt mögötte. Polly néni egy pillanatig meghökkenve állt, aztán elnevette magát:

– Ördög vigye ezt a gyereket! Hát soha nem tanulok meg semmit? Hányszor ugratott már be ugyanúgy, és mégse tudok rá vigyázni. Úgy látszik, mégiscsak igaz, hogy mentül öregebb valaki, annál kevesebb az esze. Nemhiába mondják: vén kutya nem tanul már újat. No, és nincs két nap egymás után, hogy ugyanúgy jártná a bolondját velem; hogy is tudhatnám, mit forral? Mintha pontosan tudná, meddig élhet vissza a türelmemmel, és azt is tudja, hogy ha egy szempillantásra ki-zökkent vagy megneveltet, vége az egésznek, nem vagyok képes megverni. Isten látja lelkem, nem teljesítem kötelességem evvel a gyerekekkel szemben. Ha pihen a pálca, elkanászodik a tanítvány, mondják. Bűn ez, tudom én jól, s mindketten megszenvedünk majd érte. Mindig huncutságon jár az esze, de istenem, mégiscsak szegény elhalt nővérem gyereke szegényke, nincs szívem hozzá, úgy istenigazában elnadrágozni. Valahányszor eleresztem, furdal a lelkiismeret; de valahányszor kihúzza tőlem a lutrit, öreg szívem vallja kárát. Bizony, bizony, akit anya szült, annak meg vannak számlálva napjai, és rögeők az ő újai, mint az írás mondja, és azt hiszem, úgy is van ez. Ma délután biztosan felé se megy az iskolának, holnap muszáj lesz munkára fognom, hogy megbüntessem. Keserves dolog szombaton dolgoztatni, mikor a többi fiú mind szabad, de a munkát jobban utálja, mint bármi mást, és hát teljesítenem kell vele szemben kötelességemet, különben én leszek az oka, ha rossz útra téved.

Tom csakugyan felé se ment az iskolának, és igen jól érezte ma-

gát. Későn jött meg, de még épp idejében, hogy vacsora előtt segítsen Jimnek, a kis néger fiúnak a másnapi fát felválni és gyújtóst hasogatni – vagyis inkább idejében érkezett, hogy elmesélje kalandjait Jimnek, amíg Jim elvégezte a munka háromnegyed részét. Tom öccse (azaz inkább féltestvére), Sid, már elvégezte a maga dolgát, összeszedte a forgácsot. Sid csendes fiú volt, nem járt kalandos, zavaros utakon. Míg Tom vacsorázott, és alkalmilag elcsórt egy kockacukrot, Polly néni mély és csalafinta kérdéseket intézett hozzá – szeretne volna beismerő vallomásra kényszeríteni. Mint a hozzá hasonló jótét lelkek általában, azzal tetszelgett magának, hogy burkolt és rejtélyes diplomáciai képesség lappang benne, és legátlátszóbb csapdáiról is azt hitte, hogy azok a mélységes diplomáciai ravaszság remekei.

– Tom, nem volt nagyon meleg az iskolában?

– De igen.

– Túlságosan meleg volt, nem?

– De igen.

– Nem kerekedett kedved fürödni menni, Tom?

Valami átvillant Tomon – a sanda gyanú árnyéka. Kutatva nézett Polly néni szemébe, de az semmit sem árult el. Ezért azt mondta:

– Ne-em – igazán nem volt kedvem.

Az öreg hölgy megtapogatta Tom ingét.

– Nem is vagy nagyon kimelegedve.

Büszke volt rá, hogy most megállapította: a fiúnak száraz az inge, és senki nem is sejtette, hogy mi a szándéka. De Tom tudta már, hogy honnan fúj a szél. Ezért megelőzte a következő sakkhúzást.

– Vízet húztunk egymás fejére – az enyém is egész nedves még, nézd csak!

Polly néni bántotta, hogy elmulasztotta ennek a fontos ténykörülménynek a megállapítását, és így a cselvetés nem sikerült, azonban új ötlete támadt:

– Tudom, ha vizet húztál a fejedre, csak nem fejtetted le a gallért, amit az ingre varrtam, mi? Gombold ki a kabátodat!

Minden aggodalom eltűnt Tom arcáról. Kinyitotta a kabátját. A gallér erősen oda volt varrva.

– Adta kölyke. No, csak tűnj el innét. Biztos voltam benne, hogy iskolát kerültél, és fürödtél. De most megbocsátok. Néha jobb vagy, mint amilyennek általában látszol.

Polly néni félig sajnálta, hogy éleselméjűsége így csődöt mondott, félig pedig örült, hogy Tom egyszerre ilyen engedelmes lett.

De Sidney megszólalt:

– Ejnye, mintha úgy emlékeznék, hogy fehér cérnával varrtad föl azt a gallért, most pedig feketével van odavarrva.

– Persze hogy fehérrel varrtam meg, Tom!

De Tom nem várta ki a végét. Amint kiugrott az ajtón, még hátraszólt:

– Sidy, ezért megkapod a magadét!

Biztonságba kerülve, Tom megvizsgálta a két hatalmas, kabátja hajtokájába tűzött, cérnával körültekert tűt, az egyik fehérrel, a másik feketével volt befűzve.

„Soha nem vette volna észre, ha Sidy nem szól – tűnődött. – Az ördög vigye el, a néni mindig cserélgeti, egyszer fehérrel varr, egyszer feketével. Igazán megmaradhatna valamelyiknél – magam is eltévesztettem már. De Sid is megemlegeti, amit azért kap, vagy egyszerűen leharpom a fejem!”

Tom nem állt éppen mintagyerek hírében. Jól ismerte a mintagyerekeket, és megfelelően utálta is őket.

Két perc alatt vagy még hamarabb, minden baját elfelejtette. Nem mintha baja csak fíkcarnyival is könnyebb és kevésbé keserves lett volna, mint a felnőttké, hanem mert gondját új és nagyfokú érdekesség fújta el; ahogy a felnőttek minden gondját elfeledtetni az új események izgalma. Az új érdekesség értékes, újfajta fűtőlészmód volt, amit csak az előbb tanult egy négertől; ezt akarta most háborítatlanul gyakorolni. Furcsa, madárszerű fűtyszó volt ez, folyamatos, trillászerű hang, amit úgy lehet előidézni, hogy az ember a nyelvét rövid időközökben a szá-

ipadlásához érteti fűtülés közben. Az olvasó bizonyára emlékszik rá gyerekkorából, hogy megy ez. Tom némi szorgalommal és figyelemmel rájött a nyitjára, és tele szájjal, tele szívvel, fűtőlészeve ballagott végig az utcán. Úgy érezte magát, mint a csillagász, amikor új bolygót fedez föl. Kétség sem fér hozzá, hogy ha csak a mélységes, nagyszerű, csorbítatlan gyönyörűségeket nézzük, Tomnak több volt belőle, mint a csillagásznak.

A nyári alkonyat hosszú volt. Még nem volt sötét. Tom egyszerre abbahagyta a fűtülést. Idegen fiú került eléje, paraszthajszállal nagyobb, mint ő. Bármily nemű vagy korú idegen izgató érdekességet jelentett a szegényes falucskában, St. Petersburgben. Amellett ez az új fiú jól volt öltözve – hétköznap! Szinte hihetetlen volt. Sapkáját mintha skatulyából húzták volna ki, végig gombos kék vászonkabátja új volt, és jól szabott nadrágja szintén. És cipőt viselt, pedig csak péték volt! Még nyakkendője is volt: tarka csokor. Az egész fiúnak olyan városias színe volt, hogy Tom alig bírta ki. Mentül tovább bámult Tom erre a csodára, annál inkább fintorgott ennyi választékosság láttán, és annál ócskábbnak látta saját öltözékét. Egyik gyerek sem szólt egy szót sem. Ha egyik megmozdult, a másik is megmozdult – de csak oldalvást, körben. Szemétől szemben állottak, farkasszemet nézve. Végre Tom megszólalt:

– Földhöz vágjak ám!

– Szeretném látni!

– Fogadjunk, hogy földhöz vágjak.

– Dehogyan vágsz.

– De bizony odavágjak.

– Nem.

– De.

– Nem.

– De igen!

– De nem!

Kínos szünet támadt. Aztán Tom megkérdezte:

- Hogy hívnak?
– Semmi közöd hozzá.
– Majd megmutatom, hogy van közöm hozzá.
– Hát mért nem mutatod?
– Ha sokat mondd, bizony isten, megmutatom.
– Sokat mondom! Na, gyere, mutasd meg!
– Persze azt hiszed, valaki vagy? Ha akarnálak, fél kézzel is földhöz vághatnálak.
– Hát miért nem vágsz oda? Ha monddod?
– Oda is váglak, ha jár a szád.
– Ojjé, ismerem az ilyen fajtát, mint te.
– Most azt hiszed, előkelő vagy, mi? Micsoda sapka!
– Ūsd le ezt a sapkát, ha mered. Isten bizony, beverem a képét, aki hozzá mer nyúlni!
– Hazudsz!
– Te hazudsz!
– Hazudsz, és gyáva vagy, csak a szád jár.
– Eredj innét, ha jót akarsz!
– Te, ha pofátlankodsz, fejbe váglak avval a kővel.
– Pont te vágsz fejbe.
– Igenis, én.
– Hát akkor lássuk! Mért csak ígéreted mindig? Mért nem vágsz már fejbe? Félsz! Mű?
– Én nem félek!
– De félsz!
– Nem félek!
– Félsz!

Újabb szünet, mialatt farkasszemet néztek, majd újra kerülgetni kezdték egymást. Egyszerre váll a vállhoz kerültek. Tom azt mondta:

- Menj innét!
– Menj magad!
– Én nem megyek.
– Én mégúgy se.

Előrevetett lábbal álltak, igyekezve kinyomni egymást a helyükből, tele dühvel és erőlködéssel, de egyik sem tudta ellökni a másikat. Addig tülekedtek, amíg mindkettő vörös lett az erőlködéstől, aztán óvatosan abbahagyták, és Tom megszólalt:

– Gyáva kutya vagy. Ha szólok a bátyámnak, a kisujjával földhöz vág, és igazán szólok is neki.

– Azt hiszed, félek a bátyádtól? Az én bátyám erősebb nála, ha akarja, úgy átlódítja a te bátyádat a kerítésen, hogy csak úgy nyekken. (Mindkét báty légből kapott volt.)

- Hazudsz.
– Azért, mert te monddod...

Tom egy vonalat húzott a porban a nagy lába ujjával, és azt mondta:

– Ha át mersz lépni ezen a vonalon, úgy megverlek, hogy kiesik a szemed. Na, lépj át, ha mersz! A másik azonnal átlépett rajta.

- No, hadd lássuk azt a verést! – mondta.
– Te, jobb, ha nem lökdösödsz, mert megjáród.
– Neked járt a szád, hát mi lesz?
– Isten bizony, két centért megvernélek.

Az új fiú elővett két centet a zsebéből, és gúnyosan nyújtotta Tom felé. Tom kiütötte a kezéből.

Erre egy pillanat alatt egymáson hempergett a két gyerek a porban, mint két összeakaszkodott macska. Percek alatt összevissza szaggatták egymás ruháját, lekarmolták egymás arcát, bevették egymás orrát: tele porral és dicsőséggel. A gomolyag végre alakot öltött, és a csata kódén át megjelent Tom, amint maga alá gyűrti az új fiút, és ököllel döngeti.

- Mondd, hogy elég! – lihegte. Végre az idegen kinyögte:
– Elég! – Mire Tom eleresztette, mondván:

– No, most megkaptad a magadét. Máskor nézd meg, kivel pofázol.

Az új fiú ruháját porolgatva, hüppögve, szípigva eloldalgott; időnként visszanézett, Tomra vicsorított és fenyegetőzött, hogy legközelebb „majd megmutatja neki”. Tom csak csúfolódva nevetett rá, és nagy büszkén léptetett el; de amint hátat fordított, az új fiú felkapott egy követ, jól hátba hajította Tomot, aztán uzsgyi, futott, mint a nyúl! Tom hazáig kergette a hitszegőt, és így azt is megtudta, hol lakik. Majd a kapuban állóharcba kezdett, s kitörésre akarta kényszeríteni az ellenséget, de az ellenfél csak fintorokat vágott rá az ablakból. Végül megjelent az ellenfél mamája, komisz, közönséges csirkefogónak mondta Tomot, és elkergette. Tom elvonult, de fogadkozott, hogy még ellátja a baját annak a fiúnak.

Jó későn érkezett haza, és amint óvatosan igyekezett az ablakon befelé, csapdába esett, a rá várakozó néni személyében. Mikor a néni meglátta Tom öltözetének állapotát, elhatározása, hogy Tom szombati szünetét kényszermunkára fogja változtatni, sziklaszilárdá vált.

II. FEJEZET

Szombat reggelre virradt. Csillogó nyári verőfény ömlött végig mindenben, élet és jókedv lüktetett mindenütt. Vidám dal csilingelt, és ha csordultig töltötte a fiatal szíveket, nóta fakadt az ajkakon. Minden arcon öröm ragyogott, az emberek mozgása könnyebb, tavasziasabb lett. Virágban álltak az akácok, és illatuk megtöltötte a levegőt.

A falu fölé emelkedő Cardiff-hegy üde zöld színben pompázott. Elég messze is volt a dombocska, hogy csábító, békés, távoli ígéretföldjének tűnjék.

Ekkor megjelent a színen Tom. Vödör meszet és hosszú nyelű meszelőt cipelt magával. Végignézett a kerítésen, és mélységes bánat szállta meg lelkét. A természet ragyogó vidámsága egyszerre elröp-pent. A kerítés vagy harminc méter hosszú és majdnem három méter magas volt.

Tom úgy érezte, hogy az élet reménytelen, súlyos teher. Sőhajtva mártotta meszelőjét a vödörbe, végighúzta a kerítés tetején, néhány-szor megismételte ezt a műveletet, majd összehasonlította ezt a jelentéktelen fehér felületet a végtelen, messze nyúló kerítéssel, és elerőtlenedve leült egy fatörzsre. Ebben a pillanatban gondtalanul énekelve lépett ki a kapun Jim.

Vödöröt vitt magával. Tom leküzdhetetlen undort érzett a vízhor-dással szemben, de a kútnál mindig van társaság: fehér, mulatt, néger fiúk, lányok ácsorogtak ott sorokra várva, beszélgettek, pihentek, cse-reberéltek, bámészkodtak, hajba kaptak. És az is eszébe jutott, hogy bár a kút alig volt százötven méterre, Jim sohasem jött vissza egy órá-nál előbb, sőt ekkor is rendszeren valakit érte kellett szalasztani... Ez jutott eszébe, amikor megszólalt:

– Te, Jim! Nera akarsz egy kicsit meszelni? Hozok helyetted vizet. Jim a fejét rázta.

– Nem lehet, úrfi. Öreg naccsága mondta, menj vízért, senkivel nem beszélj! Mondta naccsága, hogy Tom úrfi majd kér téged, meszelj